

XXXV.

VÝCHODOSLOVENSKÝ

TÁBOR OCHRANCOV PRÍRODY

s medzinárodnou účasťou

**Tatranská Lomnica
Intercamp Tatranec
30. júla - 06. augusta 2011**

Východoslovenský tábor ochrancov prírody
s medzinárodnou účasťou

Tatranská Lomnica
30. júla – 06.augusta 2011

Vyhlasovateľ: Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny

Hlavný organizátor: Krajský úrad životného prostredia Prešov
ŠOP- Správa TANAPu Tatranská Štrba
Mesto Vysoké Tatry
SZOPK-ZO Vysoké Tatry

Spoluorganizátori: Štátne lesy TANAPu Tatranská Lomnica
OÚŽP Poprad
OZ – Zachráňme tatranského kamzíka

Prípravný výbor : Peter Šaling, ZO - SZOPK Vysoké Tatry
Božena Vešelenyiová, ZO - SZOPK
Robert Javorský, ZO - SZOPK
Ing. Slavomír Celer, Správa TANAPu
Mgr. Ladislava Kulčárová, Správa TANAPu
RNDr. Viera Kacerová, Správa TANAPu
Martina Proházková, Správa TANAPu
Ing. Peter Spitzkopf, ŠL TANAPu
Ing. Igor Stavný, ŠL TANAPu
Eva Kuchárová, ŠL TANAPu

Poslanie: Prácou v sekciách prehĺbiť poznanie o prírodných hodnotách územia, zoznámiť sa s problematikou jeho ochrany, so zámerom navrhnuť preventívne i nápravné riešenia na zveľaďenie starostlivosti o chránené časti prírody a ochranu biodiverzity daného regiónu, monitoring výskytu vtáčích druhov.

ODBORNÉ SEKCIE:

- **krajinárska**
- **lesnícka**
- **botanická**
- **mammalogická**
- **ornitologická**
- **herpetologická**
- **entomologická**
- **mykologická**
- **geologická**
- **praktická ochrana prírody**
- **košíkárska**
- **chiropterologická**
- **detská**
- **rezbárska**

Niekolko slov o XXXV. VS TOP

Miesto konania tohto TOP-u je v katastri mesta Vysoké Tatry, Intercamp Tatranec Tatranská Lomnica, v termíne od 30.7.2011 do 06.08.2011. Toto významné ochranárské podujatie s medzinárodnou účasťou na pomoc prírode i regiónu sa koná pod hlavičkou ÚV- SZOPK. **Hlavnými organizátormi** sú Krajský úrad životného prostredia Prešov, ŠOP-Správa TANAPu Tatranská Štrba, Mesto Vysoké Tatry a SZOPK-ZO Vysoké Tatry. **Spoluorganizátormi** sú Štátne lesy TANAPu Tatranská Lomnica, OUŽP Poprad a OZ-Zachráňme tatranského kamzíka. Očakávame okolo 350 - 450 účastníkov zo 4 krajín.

Poslaním podujatia je odbornou činnosťou, prostredníctvom jednotlivých sekcií a inventarizačným prieskumom, získať nové informácie a údaje o hodnotách územia, stave ekosystémov a jeho zložiek záujmovej oblasti, s tohoročnou konkretizáciou cieľov na prieskum a výskum chránených častí prírody TANAPu, poznávať región ochranárskymi aktivitami, zviditeľniť kultúru málo poznaného regiónu, poznať históriu miestneho regiónu, vzbudniť záujem mladých ochranárov o málo propagované územia, ukázať možnosti ochrany. Nezanedbateľný je príspevok účastníkov v oblasti praktickej pomoci prírode a mestu, viesť miestnych obyvateľov k zveľaďovaniu a udržiavaniu miestneho prírodného a kultúrneho bohatstva, ukázať možnosti ochrany, podnecovať k aktivitám starostlivosti o prostredie. Jeden z cieľov je aj poukázať na možnosti rozvoja cestovného ruchu regiónu.

Odborné výsledky inventarizačnej, prieskumnej a praktickej činnosti 11 odborných sekcií zosumarizujeme do zborníka odborných prác, ktoré bude možné využiť pri plnení konkrétnych úloh štátnej ochrany prírody v podmienkach spravovaného regiónu a tiež sú vhodným odborným podkladom pre činnosť samosprávnych orgánov.

Toto je zámer organizátorov tohoročného XXXV. VS TOP. Či sa to podarí splniť, to záleží od nás všetkých.

Za prípravný výbor XXXV. VS TOP
Ing. Pavol Majko, riaditeľ ŠOP - Správa TANAPu
Peter Šaling, predseda SZOPK - ZO Vysoké Tatry

Mesto Vysoké Tatry

www.tatry.sk

Mesto Vysoké Tatry tvorí pätnásť tatranských osád, ktoré vznikli postupne prenikaním človeka z podhoria do hôr, rozvojom klimatickej liečby a turizmu. Mesto si postupne vyprofilovalo svoje základné funkcie – liečebnú, športovú, rekreačnú, a bývanie, to všetko v symbióze s tvorbou a ochranou životného prostredia.

Mesto Vysoké Tatry bolo vyhlásené 1.1.1999a skladá sa z 13 osád, z ktorých najzápadnejšia Vyšné Hágy je vzdialenosť 23 km od najvýchodnejšej Tatranskej Kotlinky. Sídlo mestského úradu a zastupiteľstva pre mesto je Starý Smokovec.

Rozlohou (398 km²) je to najväčšie mesto na Slovensku. Nachádza sa na území TANAP-u, vo Vysokých Tatrách a Belianskych Tatrách, v severozápadnej časti Spiša. Mesto je súčasťou okresu Poprad. Počtom obyvateľov (necelých 5000) sa radí k menším na Slovensku. Vysoké Tatry sú spojené Cestou slobody vedúcou od Podbanského do Tatranskej Kotlinky. Tatranská elektrická železnica spája Štrbské Pleso s Tatranskou Lomnicou a cez Starý Smokovec pokračuje do Popradu, odkiaľ sa je možné prepraviť ďalej železnicou, cestou alebo letecky.

Z jednotlivých osád Mesta Vysoké Tatry je možné uskutočniť turistické výstupy do tatranských dolín po značkovaných chodníkoch.

Tatranská Lomnica /850 m.n.m./

Tatranská Lomnica je druhá najvýznamnejšia tatranská osada, rozložená na juhovýchodnom úpäti Lomnického štítu. Jej severozápadný horizont tvorí jedná z najkrajších panorám Vysokých Tatier – hlavný hrebeň horstva od Lomnického štítu po Kežmarský štít. Vznik sa datuje v roku 1892, kedy Ministerstvo pôdohospodárstva pre uhorský erár odkúpilo 946 katastrálnych jutár pôdy. Ako prvá vyrástla horáreň a niekoľko letohrádkov, už v roku 1893 bol postavený hotel Lomnica. V roku 1895 z vytvorenej stanice Studený Potok vybudovali odbočku Kežmarskej dráhy a do osady prišiel v septembri prvý vlak. V roku 1911 bola osada dopravne spojená traťou Tatranskej elektrickej železnice zo Starého Smokovca . Kúpeľný charakter rýchlo rastúcej osady mal zvýrazniť Kúpeľný dom s bazénom v maurskom štýle. V roku 1905 dali do užívania prostredný z troch tatranských Grand hotelov. Rozvoj osady pokračoval potom búrlivejšie v medzivojnovom období. Dominantou sa stala aj stavba zotavovne Morava. Súbežne s rozvojom osady rástla popri rekreačnej a liečebnej aj športová funkcia. Už v roku 1908 tu bolo vôbec prvé golfové ihrisko na území Uhorska. O rok neskôr bola uvedená do prevádzky aj bobová dráha, ku ktorej pribudol aj vlek na elektrický pohon. V Tatranskej Lomnici v tom čase vznikla aj prvá požičovňa športových potrieb. V medzivojnovom období vybudovali viaceré tenisové kurty a ihriská. Osobitný význam pre osadu mala výstavba lanovej dráhy na Skalnaté pleso a Lomnický štít. Ďalší rozvoj osady nastal v období po II. svetovej vojne, najmä v šesdesiatych a sedemdesiatych rokoch. Vyrástli viaceré zotavovne, sídlisko pre obyvateľov. Bola vybudovaná kabínková lanovka na Skalnaté pleso, lyžiarske vleky v areáli Jamy. Pod osadou bol vybudovaný súbor kempov.

V Tatranskej Lomnici je sídlo Štátnych lesov TANAPu. Je tu Múzeum TANAPu, Výskumná stanica TANAPu. Z osady sa vytratil kúpeľný a liečebný charakter. Administratívno – správne bola Tatranská Lomnica od roku 1947 obcou, dovtedy patrila do Veľkej Lomnice. Po roku 1990 sa stala, čo do počtu obyvateľov, najväčšou mestskou časťou Vysoké Tatry.

www.vysoke-tatry.info

TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK

Už niekoľko storočí uplynulo odvtedy, čo začali prírodné zdroje Tatier využívať baníci, pastieri či drevorubači. V 18. storočí ich objavili aj milovníci prírody, ktorí tu už nehladali iba prácu a obživu, ale boli to prví turisti a rekreanti, ktorí tu hľadali pokoj a oddych. Spolu s nimi ich objavovali aj prírodomedci, ktorí zozbierali prvé poznatky a informácie, ktoré prispeli k spoznávaniu Tatier a ich propagáciu. Už koncom 19. storočia sa objavujú prvé myšlienky a práce venujúce sa ochrane prírody v Tatrách.

Vznik a rozloha

18.12.1948 Slovenská národná rada prijala zákon č. 11 o Tatranskom národnom parku s účinnosťou od 1.1.1949, čím vznikol na území Slovenska prvý národný park.

Nariadenie Vlády SR č. 58/2003 upravilo výmeru Tatranského národného parku na súčasný stav :

- rozloha národného parku - 73 800 ha
- rozloha ochranného pásma - 30 703 ha

Poslanie

Poslaniem Tatranského národného parku je zachovať prírodu Tatier so všetkou rozmanitosťou živej a neživej prírody. Poskytovať vedecké, vzdelávacie, rehabilitačné, športové, turistické a rekreačné ponuky pre návštěvníkov a milovníkov Tatier.

Tatry ako súčasť medzinárodnej siete chránených území

1993 – Vyhlásená biosférická rezervácia Tatry

2004 – Vyhlásené územie európskeho významu Tatry (v rámci NATURA 2000)

2010 – Vyhlásené chránené vtáčie územie Tatry (v rámci NATURA 2000)

Poloha a rozdelenie Tatier

Územie Tatranského národného parku sa nachádza pozdĺž štátnej hranice s Poľskom v dĺžke asi 77 km. Hranicu Tatranského národného parku tvorí na severe štátна hranica medzi SR a PR, na východe cesta Ždiar - Tatranská Kotlina, na juhu približne spodná hranica pásmu lesov a na západe Suchá dolina, Biela skala, ponad Zuberec na Oravice a oravskou Tichou dolinou k štátnej hranici.

Geomorfologické členenie Tatier:

- Západné Tatry – Červené vrchy, Liptovské Kopy, Liptovské Tatry, Osobitá, Roháče, Sivý vrch
- Východné Tatry – Vysoké Tatry, Belianske Tatry (oddeluje ich Kopské sedlo)

Hodnoty územia

Územie Tatier je unikátné pestrostou rastlinných a živočíšnych druhov. Striedanie sa hlbkých dolín, vysokých štítov, hlbkých lesov, horských pláni, rašelinísk, množstvo plies a potokov poskytuje domov obrovskému množstvu rastlín a živočíchov. Niektoré už na prvý pohľad upútajú, iné si možno bežný návštěvník pri prechádzke prírodou vôbec nevšimne. Mnoho z nich tu prežíva ešte od doby ľadovej (glaciálne relikty), iné sa vyskytujú iba na území Tatier (tatranské endemity).

Okrej živej prírody je výnimočný aj glaciálny relief územia, ktorý bol formovaný v ľadových dobách pleistocénu. Obvod územia Tatier je tvorený vápencovými horninami, kde upúta miestami vyvinutý vysokohorský kras so skalnými vežami, mohutnými skalnými sutinami a jaskyňami.

Vznik a tvarovanie Tatier

Pred 60 – 80 miliónmi rokov bolo územie dnešných Tatier zaliate oceánom. Jeho dno sa však pod vodnou hladinou striedalo dvíhalo a klesalo a v plytkých zálivoch sa usádzali hrubé nánosy usadených hornín. Pred 15 miliónmi rokov vznikol na južnom úpätí Tatier mohutný podtatranský zlom, ktorý oddeluje Tatry od Liptovskej a Popradskej kotliny a je príčinou, prečo Tatry nemajú predhorie, ale strmo stúpajú do

výšky. Popri zlome sa Tatry zdvihli do výšky o viac ako 6 kilometrov. Vplyvom dažďa, vetra a mrazu sa obnažilo žulové jadro Tatier. Rozhodujúce zmeny pre Tatry priniesli posledné 2 milióny rokov, kedy sa v Tatrách viac krát vystriedalo ľadové a medziľadové obdobie. Ľadovce pokrývali oblasť s velkosťou až 15 000 ha. Najväčší z nich, ktorý dosahoval dĺžku až 14 km a hrúbku 300 metrov formoval Bielovodskú dolinu. Obrovské ľadovce sa nachádzali aj v Kôprovej (12,5 km) a Mengusovskej doline (10,7 km). Tieto a mnohé ďalšie mohutné ľadovce svojou vágou vytvorili široké doliny v tvare U so skalnými stupňami, zakončené hlbokými karmi (ľadovcovým kotlom). Mnohé ľadovce zanechali na úpätí pohoria mohutné morény a ako pamiatka na toto obdobie je aj množstvo jazier ľadovcového pôvodu (plies). Posledné ľadovce zmizli z Tatier asi pre 10 000 rokmi.

Geologická stavba Tatier

Z geologického hľadiska 2/3 národného parku reprezentuje jadrová časť tvorená vyvretými (granodiority – žuly) a premenenými (ruly, svory, migmatity) horninami a 1/3 zaberá obalová časť budovaná usadenými horninami (vápence a dolomity).

Vysoké Tatry sú skoro celé z granodioritu, vápencové ostrovčeky možno nájsť len medzi Javorinou a Bielovodskou dolinou. Význam majú aj mylonity, ruly a bridlice s tenkými žilami vápencov. Mylonity sú vlastne žuly obsahujúce väčšie množstvo vápnika, ktorý sa pri zvetrávaní uvolňuje. Impozantné sú rozličné formy štítov, brál, sutiny, kamenné moria a osobitné formy pôd (polygonálne, girlandové, kopčekovité). Belianske Tatry budujú triasové vápence a dolomity, menej už slieňovce a slienité vápence. Na vápence a dolomity obalovej časti národného parku sú viazané krasové javy ako sú pripasti, škrapy, kaňony a tiesňavy, jaskyne, vyvieračky a vodopády. Západné Tatry sú opäť tvorené predovšetkým ortonulou.

Vysoká hodnota neživej prírody Tatier spočíva najmä v rozmanitosti veľmi atraktívnych tvarov povrchu a v ich sústredení v pomerne malom priestore.

Živočíšstvo

Pre tatranskú faunu je typická druhová pestrosť, ktorú do značnej miery ovplyvnila a nadalej ovplyvňuje značná geomorfologická členitosť, striedanie rôzne exponovaných svahov, kaňonovitých roklín, skalnatých stráni, vodných plôch, súvislých lesov, náhorných plánov a lúk. Na rozdiel od rastlinstva sa živočíšne druhy neviažu tak úzko na vegetačné stupne. V tatranskej prírode nájdeme mnohé vzácné živočíchy a endemické druhy.

Z niekoľko tiisíc bezstavovcov je potrebné spomenúť glaciálny relikt kôrovca žiabronôžka severská (*Branchinecta paludosa*), karpatský endemit mäkkýša válcovka karpatská (*Argna bielzi*), karpatský endemit pavúka válcovka karpatská (*Argna bielzi*), tatranský endemit chrobáka bežec snežný (*Nebria tatraica*), či tatranský endemický poddruh motýľa očkán tatranský beliansky (*Erebia pharte belaensis*).

Vtáky reprezentujú okrem bohatu zastúpených spevavcov dravce a sovy ako orol skalný (*Aquila chrysaetos*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*), výr skalný (*Bubo bubo*) a mnohé ďalšie. Z územia Tatier je popísaných 115 druhov vtákov.

V jaskynných priestoroch a opustených banských štôlach našli svoj domov netopiere -

netopier veľký (*Myotis myotis*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandti*), podkovárov malý (*Rhinolophus hipposideros*).

Z veľkých šeliem môže návštevník Tatier počas prechádzok prírodom stretnúť medveďa hnedého (*Ursus arctos*), vlka dravého (*Canis lupus*), rysa ostrovida (*Lynx lynx*) alebo mačku divú (*Felis silvestris*).

Osobitnú pozornosť si zasluhujú na území národného parku vysokohorské endemické a reliktné cicavce kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatraica*), svišť vrchovský tatranský (*Marmota marmota latirostris*), hraboš snežný tatranský (*Microtus nivalis mirhanreini*).

Kamzík vrchovský tatranský – je jedným zo symbolov Tatier, ktorý tu žije už viac ako 2 milióny rokov a na hrebeňoch Tatier prežil aj viacero začadnení. V minulosti boli títo obyvateľia vysokých polôh masovo lovení hlavne pre mäso a bezoár (útvar podobný kameňu vytvárajúci sa v žalúdku niektorých cicavcov z rastlinných vlákiem a vlasov). Už v prvej polovici 19. storočia boli kamzíky v Tatrách takmer vyhubené, čo vyvolalo potrebu ich ochrany – v roku 1868 bol schválený zákon o celoročnej ochrane kamzíka a svišťa. Od tohto medzníka ich početnosť začala opäť narastať. Opäťovný pokles bol zaznamenaný po prvej svetovej vojne a tento stav opäť vyvolal prijatie viacerých legislatívnych opatrení na jeho ochranu. Ešte pred 10 rokmi bola ich početnosť kritická – v Tatrách ich prežívalo menej ako 200. Podľa spočítaní v roku 2010 na území Tatier (slovenskej aj poľskej časti) žije 678 kusov tejto zveri.

Svišť vrchovský tatranský – Početnosť svišťov v TANAP-e v priebehu rokov značne kolísala. Prudký pokles početnosti bol zaznamenaný na prelome 20. a 21. storočia a najvýraznejšie sa prejavil v Belianskych Tatrách, kde posledného svišťa evidovali v lete 2006. Belianske Tatry zostali bez svišťov až do úspešnej reštítucie v rokoch 2008 a 2009. Areál výskytu tohto hlodavca zavalitého tela s krátkymi nohami a huňatým chvostom tvoria biotopy subalpínskeho a alpínskeho vegetačného stupňa.

Rastlinstvo

Bohatstvo tatranskej kveteniny je závislé od minerálnej skladby horninového podložia, zemepisnej polohy, členitých povrchov často krát s osobitnou mikroklimou. Rastlinstvo v Tatrách je usporiadane do výškových stupňov, pričom svojou pestrostou kopíruje rozmanitosť minerálnej skladby podložia, striedanie expozície svahov, nadmorskej výšky či vlhkost' podložia. Druhové zloženie sa mení so stúpajúcou nadmorskou výškou. Do výšky asi 900 metrov zasahuje tzv. bukový stupeň, ktorý bol na území Tatier v minulosti nahradený rýchlo rastúcim smrekom a ostatnou kalamitou značne poškodený. Na neho nadvádzajú prirodzené smrekové lesy s prímesou jedle bielej, borovice lesnej, vo vyšších nadmorských výškach pristupuje borovica limba, smrekovec opadavý a jarabina vtáčia. V nadmorskej výške asi 1550 metrov sa končí stupeň lesa a začína pásmo kosodreviny, ktorý asi vo výške 1800 metrov vystrieda alpínsky stupeň s nízkou, prevažne machovo-lišajníkovou vegetáciou.

Z územia Tatier je popísaných viac ako 1 300 druhov cievnatých rastlín. Niektoré z nich okrem územia Tatier nenájdete nikde inde – ide o tatranské endemity, ktorých sa tu vyskytuje 39 druhov: iskerník vysokotatranský (*Ranunculus altitatemensis*), lyžičník tatranský (*Cochlearia tatrae*), očianka bezostová (*Euphrasia exaristata*),

prvosenka dlhokvetá plocholistá (*Primula halleri* subsp. *platyphyla*) a ďalšie. Iné sú západokarpatskými endemity (41 druhov) - stračonôžka tatranská (*Delphinium oxysepalum*), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii*), mak tatranský (*Papaver tataricum*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), klinček lesklý (*Dianthus nitidus*), či glaciálne reliky, ktoré v tomto území ostali ako pozostatky doby ľadovej) - dryádka osemľupienková (*Dryas octopetala*), medvedík alpínsky (*Arctous alpina*), iskerník zakoreňujúci (*Ranunculus reptans*)

Mnohé z nich sú zaradené medzi druhy vzácne, ohrozené či chránené.

Z nižších rastlín je podľa literárnych prameňov z územia Tatier udávaných asi 1000 druhov lišajníkov. Tieto jedinečné organizmy z húb a rias osídľujú najmä stanovišta, kde vládnú príliš nepriaznivé klimatické a edafické podmienky pre vyššie rastliny. Machorasty, ktorých je v území popísaných asi 700 druhov tvoria dominantnú zložku vegetácie najmä rašelinisk, ale nachádzame ich prakticky na každom stanovišti.

Z 1000 taxónov z tohto územia známych húb je potrebné spomenúť kubičkovku tatranská (*Kubickia tatrensis*), kapucňovku tatranská (*Galerina tatrensis*), čiašočku tatranská (*Helotium tatrae*) či rýdzik tatranský (*Lactarius tatrorum*).

Prvé osídlenie Tatier

Prvá stopa prítomnosti pravekého človeka bola zaznamenaná na Hradisku pri Dolnom Smokovci. Dokladá to ojedinelý silicito-vapencový hrot oštepu szeletiensej kultúry spred 40 000 rokov a vytvorila ho azda ešte ruka neandertálca. Intenzívnejšie osídlenie sa spája s nositeľmi šwideriensej kultúry spred 12 000 rokov (Burich pri Veľkom Slavkove a možno aj Žltá stena pri Tatranskej Polianke).

Jaskyne

V TANAPe je okolo 440 jaskýň. Jediná pre verejnosť celoročne otvorená je Belianska jaskyňa pri Tatranskej Kotline, objavená v r. 1881 a sprístupnená v r. 1882. Vytvorená je v druhohorných strednotriasových tmavosivých gottensteinských vápencoch križňanského príkrovu. Dĺžka jej sprístupnejnej časti je 1 370 m (z 3 829 m doteraz zameraných chodieb, dómov a priepastí). Hĺbka (vertikálne rozpätie) je 168 m. Počas prehliadky jaskyne môže návštevník obdivovať sintrové vodopády, pagodovité stalagmity, jazierka a mnohé ďalšie formy jaskynnej výzdoby. V roku 1 979 bola vyhlásená za Národnú prírodnú pamiatku. Najväčšou tatranskou jaskynou je Jaskyňa Mesačný tieň s dĺžkou vyše 20 km a hĺbkou okolo 450 m.

Vodstvo

Územie Tatier patrí k úmoriam Baltického aj Čierneho mora. Hranica medzi týmito úmoriami prechádza cez oblasť Štrbského plesa. Rieky, ktoré odvodňujú územie na východ od tejto hranice sa vlievajú do rieky Poprad, ktorá ich cez Dunajec a Vislu odvedie až do Baltického mora. Ostatné potoky a rieky sú odvádzané riekou Váh do Čierneho mora.

Tatry sú bohaté aj na plesá, ktoré vznikli eróznou a akumulačnou činnosťou ľadovcov. Mohutné morény s hradenými jazerami (Štrbské pleso), ale i plesá v karoči, či panvách - celkovo vyše 100 plies. Najväčšie a najhlbšie z tatranských plies je Veľké Hincovo

pleso v nadmorskej výške 1946 m.n.m., s rozlohou viac ako 20 ha a hĺbkou 53 m. Najvyššie položené jazero je Modré pleso (2192 m.n.m.). Z ďalších plies sú to napríklad Popradské pleso, Zelené pleso, Temnosmrečinové plesá či Vyšné Wahlenbergerovo pleso a mnohé iné.

Vyhľadávané turistami sú aj vodopády, ktoré na svojej ceste do dolín vytvorila padajúca voda. Nedaleko Štrbského Plesa sa z výšky 30 metrov rútia vody vodopádu Skok, ktorá v jarných mesiacoch a po dažďoch pôsobí veľmi mohutne. Návštevníci Hrebienka určite neobídú vodopády Studeného potoka, ktoré aj nesú názov „studenovodské vodopády“. Medzi najkrajšie a najväčšie vodopády Tatier patria Vajanského a Kmetov vodopád v Kôprovej doline.

Najvyššie vrcholy

Najvyšším vrcholom Slovenska i celého oblúka Karpát je Gerlachovský štít (2 655 m.n.m) vo Vysokých Tatrách. Najvyšším vrcholom Západných Tatier je Bystrá (2 248 m.n.m.). Havran (2 152 m.n.m.) je najvyšším bodom Belianskych Tatier, je však pre turistov neprístupný. Celý hlavný hrebeň Belianskych Tater je od roku 1978 uzatvorený.

Sekcia praktická ochrana

Celer, Nižňanský

1. 8. 2011

Kosenie a odstraňovanie biomasy, lokalita Hôrka, SK ÚEV Gánovské slaniská

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu praktickej ochrany: Hôrka - Prímovce

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica - InterCamp - Veľká Lomnica - Poprad - Hôrka časť Prímovce (pekáreň Hôrka Baran), cca 35 min

Odchod: cca 14.00 hod.

2. 8. 2011

Kosenie a odstraňovanie biomasy, lokalita Hôrka, SK ÚEV Gánovské slaniská

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu praktickej ochrany: Hôrka - Prímovce

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica - InterCamp - Veľká Lomnica - Poprad - Hôrka časť Prímovce (pekáreň Hôrka Baran), cca 35 min

Odchod: cca 14.00 hod.

3.8. 2011

Kosenie a odstraňovanie biomasy, lokalita Švábovce, SK ÚEV Gánovské slaniská

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu praktickej ochrany: Švábovce

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica - InterCamp - Veľká Lomnica - Poprad - Švábovce, cca 25 min

Odchod: cca 14.00 hod.

4.8. 2011

Kosenie a odstraňovanie biomasy, lokalita Švábovce, SK ÚEV Gánovské slaniská

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu praktickej ochrany: Švábove

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica - InterCamp - Veľká Lomnica - Poprad - Švábovce, cca 25 min

Odchod: cca 14.00 hod.

Ekologická sekcia

Ing. Ján Ferenčík, Výskumná stanica, ŠL TANAP-u

Úloha: monitoring výskytu mrvaca lesného (*Formica rufa*) na vybranom kalamitnom území.

Ciel: zistenie výskytu dôležitého prvku lesnej zoocenózy, zoofága-predátora podkôrnikovitých mrvaca lesného.

Metodika: rekognoskácia celého ohraničeného úseku a zaznamenanie výskytu aktívnych mravenísk do máp a určenie polohových údajov (GPS súradnice). Odber vzoriek (5-10 imág).

Popis lokality výskytu s uvedením miesta polohy, expozície, prítomnosti drevinovej zložky, bylinného krytu, existencia chodníka, lesnej zvážnice v blízkosti mraveniska, stav mraveniska (poškodené, nepoškodené), odhadom rozmery mraveniska, náčrt do mapy.

Práca dvojic v území ohraničenom prirodzenými hranicami, cesty, potoky, hranica lesa podľa mapy resp. fotografie územia.

Vitané je foto objaveného mraveniska.

Celoplošný monitoring vyžaduje samostanú prácu, znalosť pohybu v teréne podľa mapy a základné poznatky zo zoológie. Doprovod nie je možné zabezpečiť. Vitaný je navrhnutý spôsob ochrany mravenísk, resp opatrenia nevyhnutné na zlepšenie stavu. Rozdelenie celého záujmového územia je možné až po uvedení presného počtu záujemcov o tento monitoring.

Záujmové územie: Smokovce – štátna cesta Dolný Smokovec-odbočka k ochrannému obvodu Smokovce - lesná cesta Červené oplôtky - proti toku Červeného potoka až po Tatranskú Polianku - späť do Smokovcov popod trať TEŽ.

Potrebný časový rozsah výskumnej úlohy je závislý na počte zúčastnených záujemcov.

Botanická sekcia

RNDr. Zuzana Kyselová PhD., Ing. Zuzana Homolová PhD

1. 8. 2011

Fytocenologické mapovanie vegetácie na plochách postihnutých vetrovou kalamitou 2004 a požiarom 2005

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu úlohy: Tatranské Zruby

Presun: osobné autá

Trasa presunu: InterCamp – Tatr. Lomnica – Starý Smokovec – Tatranské Zruby
(cca 15 min.)

Odchod: 14.00 hod.

2. 8. 2011

Fytocenologický prieskum obhospodarovaných a neobhospodarovaných horských lúk

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu úlohy: Javorina – Široká dolina – Starý salaš – Červené lúky – Lysá Poľana

Presun: osobné autá

Trasa presunu: InterCamp – Tatr. Lomnica – Tatr. Kotlina – Ždiar – Javorina (cca 40 min.)

Odchod: cca 16.00 hod.

3. 8. 2011

Vý pomoc pri tvorbe nového chodníka a nových expozičných plôch

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu úlohy: Expozícia tatranskej prírody, Tatranská Lomnica

Presun: osobné autá

Trasa: InterCamp – Tatr. Lomnica (cca 5 min.)

Odchod: 14.00 hod.

Sekcia mammalogická

Ing. Barbara Chovancová, PhD.,

RNDr. Ladislav Hlôška, PhD., Milan Kornajčík

01.08.2011

Monitoring drobných zemných cicavcov na pokalamitných plochách TANAPU

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7:00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, Spálenisko (2. plochy), Čierny Vodný les (1. plocha)

Trasa exkurzie: T. Lomnica – InterCamp (7.00 hod.) – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 0.20 hod.

Odchod: cca 12.00 hod.

Trasa presunu: Tatranské Zruby – Nový Smokovec (pešo) – Čierny Vodný les, (pešo, cca 0.15 hod.

Návrat: cca 17.00 hod.

02.08.2011

Monitoring drobných zemných cicavcov na pokalamitných plochách TANAPu

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, Spálenisko (2. plochy)

Trasa exkurzie: T. Lomnica – InterCamp (7.00 hod.) – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 0.20 hod.

Odchod: cca 12.00 hod.

Trasa presunu: Tatranské Zruby – Nový Smokovec (pešo), cca 0.15 hod.

Návrat: cca 17.00 hod.

V prípade záujmu monitoring mikromammalii bude pokračovať aj 03.08.2011 – 04.08.2011 (RNDr. Ladislav Hlôška, Milan Kornajčík)

03.08.2011

Odbor vzoriek trusu kamzíka vrchovského tatranského (*Rupicapra rupicapra tatraica*) a svišťa vrchovského tatranského (*Marmota marmota latirostris*) na parazitológické vyšetrenie, monitoring dennej aktivity a početnosti – NPR Velická dolina

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Velická dolina,

Trasa exkurzie: T. Lomnica – InterCamp – Tatranské Polianka – Sliezsky dom (pešo, zelená značka), cca 2.00 hod.

Odchod: cca 16.00 hod.: Trasa presunu: Sliezsky dom – Starý Smokovec pešo, žltá značka, cca 1.30 hod., Starý Smokovec – Tatranská Lomnica

Návrat: cca 18.30 hod.

04.08.2011

Odbor vzoriek trusu kamzíka vrchovského tatranského (*Rupicapra rupicapra tatraica*) a svišťa vrchovského tatranského (*Marmota marmota latirostris*) na parazitológické vyšetrenie, monitoring početnosti – NPR Dolina Bielej vody (kežmarskej)

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Červena dolinka

Trasa exkurzie: T. Lomnica – InterCamp – zast. Biela voda – chata pri Zelenom plese (pešo, žltá značka, cca 3.00 hod.) – prah Červenej dolinky (0.30)

Odchod: cca 16.00 hod.: Trasa presunu: chata pri Zelenom plese – Biele plesa (červená značka, cca 0.30 hod.), Biele plesa – Šalvejov prameň (pešo, modrá značka, cca 1.00 hod.) – Biela voda (pešo, žltá značka, cca 0:50 hod.) – zast. Biela voda – Tatranská Lomnica

Návrat: cca 19.00 hod.

Sekcia lesnícky výskum

**Štátne lesy TANAPu, Výskumná stanica a Múzeum TANAPu,
Tatranska Lomnica
Ing. Peter Michelčík**

1.8.2011

**Meranie dendrometrických veličín lesných drevín na trvalej výskumnej ploche,
lokalita Tatranské Zruby**

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, TVP

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica InterCamp – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 20 min

Odchod: cca 14.00 hod.

2.8.2011

**Meranie dendrometrických veličín lesných drevín na trvalej výskumnej ploche,
lokalita Tatranské Zruby**

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, TVP

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica InterCamp – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 20 min

Odchod: cca 14.00 hod.

3.8.2011

**Meranie dendrometrických veličín lesných drevín na trvalej výskumnej ploche,
lokalita Tatranské Zruby**

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, TVP

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica InterCamp – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 20 min

Odchod: cca 14.00 hod.

4.8.2011

**Meranie dendrometrických veličín lesných drevín na trvalej výskumnej ploche,
lokalita Tatranské Zruby**

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranské Zruby, TVP

Presun: osobné autá

Trasa presunu: T. Lomnica InterCamp – Starý Smokovec – Tatranské Zruby, cca 20 min

Odchod: cca 14.00 hod.

Geologicko – geomorfologicko - speleologická sekcia

RNDr. Stanislav Pavlarcík

01.08.2011

Monitoring erózie na kalamitnej ploche, odber vzoriek deluátov

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7. 00 hod.

Miesto výkonu: Kežmarské Žľaby, južná strana Stežiek

Trasa exkurzie: T. Lomnica InterCamp – Tatranská Lomnica – Kežmarské Žľaby - Stežky (osob. autá, autobus, pešo)

Odchod: cca 15.00 hod.

Trasa presunu: Kežmarské Žľaby – Tatranská Lomnica - T. Lomnica InterCamp

Návrat: cca 16.00 hod.

02.08.2011

Rekognoskácia výskytu medenorudnej mineralizácie a starých banských diel v doline Bielych plies pod Jahňacím štítom

Odchod: T. Lomnica InterCamp 5.40 hod.

Miesto výkonu: dolina Bielych plies – Kopské sedlo

Trasa exkurzie: T. Lomnica InterCamp – T. Lomnica – zastávka Biela voda – dolina Bielych plies – Kopské sedlo (osob. autá, autobus, pešo, značené turistické chodníky)

Odchod: cca 15.00 hod.

Trasa presunu: Kopské sedlo – dolina Zeleného plesa – zastávka Biela voda – Tatranská Lomnica - T. Lomnica InterCamp

Návrat: cca 19.00 hod.

03.08.2011

Geologicko – geomorfologická exkurzia, krasové javy v okolí Tatranskej Kotlinky

Odchod: T. Lomnica InterCamp 7.00 hod.

Miesto výkonu: Tatranská Kotlina a okolie

Trasa exkurzie: T. Lomnica InterCamp – Tatranská Lomnica – Tatranská Kotlina (osob. autá, autobus, pešo, prístupné komunikácie a chodníky)

Odchod: cca 15.00 hod.

Trasa presunu: Tatranská Kotlina – Tatranská Lomnica – Tatranská Lomnica InterCamp

Návrat: cca 16.30 hod.

04.08.2011

Geologicko – geomorfologická exkurzia, vysokohorský kras Vysokých a Belianskych Tatier

Odchod: T. Lomnica InterCamp 5.40 hod.

Miesto výkonu: Javorová dolina – Kopské sedlo

Trasa exkurzie: T. Lomnica InterCamp – Tatranská Lomnica – Tatranská Javorina –

Javorová dolina – dolina Zadných Meďodolov – Kopské sedlo osob. autá, autobus, pešo, značené turistické chodníky)

Odchod: 12.00 hod.

Trasa presunu: Kopské sedlo – dolina Siedmich prameňov – Čierna voda – Kežmarské Žľaby – Tatranská Kotlina – Tatranská Lomnica InterCamp

Návrat: cca 19.00 hod.

Zoologická sekcia

Správa TANAPu

ROZPIS PODUJATÍ

pondelok 1. 8. 2011

NPR Belianske Tatry, lokalita Zadné Meďodoly – Kopské sedlo, pozorovanie kamzíkov (alternatíva NPR Studenovodské doliny)

utorok 2. 8.

2011 NPR Dolina Kežmarskej Bielej vody, avifauna montánneho až alpínskeho vegetačného stupňa (kvalitatívne zastúpenie, vertikálna stupňovitosť)

streda 3. 8. 2011

NPR Skalnatá dolina (alternatíva NPR Studenovodské doliny), pozorovanie svišťov

štvrtek 4. 8. 2011

NPR Studenovodské doliny (alternatíva NPR Javorová dolina), obojživelníky a plazy v priestore uvádzaných lokalít (kvalitatívne a kvantitatívne zastúpenie v závislosti od nadmorskej výšky)

piatok 5. 8. 2011

NPR Velická dolina (alternatíva NPR Bielovodská dolina), chrobáky a motýle montánneho až alpínskeho vegetačného stupňa)

alternatívy: v prípade nepriaznivého počasia návšteva Múzea ŠL TANAP-u, NCH Mokriny, pozorovanie synantropných medvedov v intraviláne Mesta Vysoké Tatry.

Detská sekcia

ŠL TANAPu: Eva Kuchárová, Ing. Igor Stavný,

Správa TANAPu: Martina Proháczková

01. 08. 2011 – pondelok

Prehliadka NCH Pramenisko, Prehliadka Expozície tatranskej prírody, Ekokohry

Odchod – Intercamp Tatranská Lomnica o 8.00 hod.

Trasa a miesto výkonu: pešo okruhom NCH Pramenisko, ETP Tatr. Lomnica

Návrat: cca 15.00 hod.

02. 08. 2011 – utorok

Výlet na Skalnaté pleso, ekohry

Odchod – Intercamp Tatranská Lomnica o 8.00 hod.

Trasa – pešo z Intercampu ku kabínovej Lanovke (preukaz TOP je vstupenka)

- Presun kabín. lanovkou na Skalnaté pleso,

- Prehliadka NCH Skalnaté pleso,

- Návšteva Observatória na Skalnatom plese

- presun kabín. lanovkou do Tatr. Lomnice a pešo do Intercampu.

Návrat: cca 15.00 hod.

03. 08. 2011 – streda

Prehliadka Múzea TANAPu v Tatr. Lomnici, program: Medved'hnedý,

Ekokohry

Odchod: o 8.00 hod. z Intercampu Tatr. Lomnica

Návrat: cca o 15.00 hod.

04. 08. 2011 - štvrtok

Ukážky činnosti Horskej záchrannej služby, ekohry

Stretnutie: o 8.00 hod. v Intercampe Tatr. Lomnica

Ukončenie o 15.00 hod.v Intercampe

05.08. 2011 - piatok

Ekokohry, Vyhodnotenie a záver

Stretnutie: o 8.00 hod. v Intercampe Tatr. Lomnica

Ukončenie: o15.00 hod., Intercamp Tatr. Lomnica

Program a organizácia

XXXV. VS TOP – Tatranská Lomnica 2011

PRÍPRAVNÁ FÁZA – príprava táborkiska

Štvrtok 28.07.2011

- overiť splnenie všetkých úloh
- večer osadiť šípky na kritických miestach orientácie na cestách
- pripraviť drevo a materiál na: vstupnú bránu, vatru, úložisko dreva, vlajku, koly na smerové označenie v tábore
- definitívne lokalizovať umiestnenie a osadenie vstupnej brány, vatry, vlajky, bufetu, odpadových vriec a určiť miestá pre umiestnenie sociálnych zariadení a technického vybavenia tábora

Piatok 29.07.2011

- príchod RŠ – NOP TOP (realizačný štáb – náčelník organizačno-prevádzkový)
- príchod RŠ – NOS TOP (realizačný štáb – náčelník odborno-sekciový)
- príprava a osadenie vstupnej brány
- osadenie žrde a vyvesenie vlajky
- príprava vatry - ohnisko (kamene)
 - uložiť vatru
 - fakle
- určiť (vytvorit) miesto na prezentáciu
- priniesť stoly na prezentáciu, predaj, výstavky, prezentáciu aktivít
- osadiť info-tabule
- umiestniť info materiál na tabule
- osadiť stôl sponzorstva s tabuľkami sponzorov
- vytyčiť, ohradiť a označiť parkovisko
- riešiť odpad
- osadiť orientačné šípky v tábore
- osadiť bufet
- skladanie vecí do tašiek
- kontrola orientačných šípok na cestách

VLASTNÝ VS TOP – týždenný odborný program po trasách uvedených v informačnom spravodaji - bulletine

Sobota 30.07.2011

doobeda úkony, ktoré organizačný štáb nestihol vo štvrtok, resp.v piatok
príchod účastníkov
oboznámenie sa s prostredím
stavanie tábora
slávnostné otvorenie o 18.00 hod. (samostatný scenár)

Nedeľa 31.07.2011

Výlet s návštevou Belianskej jaskyne, rázovitej Ždiarskej obce, Múzeum TANAPu.

9° hod. fakultatívny výlet Belianska jaskyňa, Ždiar, Múzeum TANAPu

1.zasadanie Táborovej rady o 17.00 – príprava programu na pondelok
táborové zhromaždenie pri vatre o 18.00 - základné informácie, pokyny
zápis na info-tabuľu - nahlásenie stravovacích požiadaviek (strava), program na ďalší
deň, prihlásenie do sekcií

Pondelok, Utorok, Streda, Štvrtok 01.08. - 04.08.2011

Budíček..... 7.00 hod.
práca v odborných sekciách (náplň + trasy) 9.00 - 17.00 hod.
zasadanie Táborovej rady 17.00 hod.
pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň
Táborové zhromaždenie pri vatre 19.00 hod.
zápis na info-tabuľu - strava, program, nahl. do sekcií do 20.00 hod.
Večerný program 20.00 hod.
nočné služby – hliadkovanie 22.00 hod.

Piatok 05.08.2011

Budíček..... 7.00 hod.
dokončenie činnosti odborných sekcií, detskej a POP (súťaže – ocenenia – diplomy,
program detí) 9.00 - 17.00 hod.
zasadanie Táborovej rady 17.00 hod.
Táborové zhromaždenie pri vatre 19.00 hod.
• zhodnotenie dňa a celého TOP po sekciách
• príhovor NOP a NOS
• príhovor hostí
• kultúrny program
• guláš
nočné služby – hliadkovanie 22.00 hod.

Sobota 06.08.2011

- upratanie pred stanmi
- roztriedenie odpadu
- upratanie táboriska
- skladanie:
 - stĺpa sponzorstva
 - info-tabulí
 - vlajky
 - vstupnej brány
- likvidácia bufetových priestorov a ich vyčistenie
- odvoz stolov z prezentácie, výstaviek
- likvidácia výstaviek
- zozbieranie smerových a orientačných šípkov
- likvidácia odpadu

- likvidácia vatry a upratanie vôkol nej
- likvidácia táboriska (vl.stanov), balenie a návrat domov

Scenár otvorenia TOP:

Moderácia: Ing. Peter Spitzkopf

1. Otvorenie a úvodné slovo Ing. Pavol Majko riad.ŠOP,
Ing. Peter Liška riad. ŠL TANAPu
2. Vystúpenie starostov obcí: Primátor Mesta Vysoké Tatry Ing. Ján Mokoš
3. Vystúpenie hostí
4. Ustanovenie náčelníkov NOP a NOS
5. Organizačné pokyny NOP TOP
6. Vstupné pokyny NOS TOP
7. Dotazy účastníkov
8. Kultúrny program- vystúpenie folklórnej skupiny Ždiaran
9. Úvodné občerstvenie pre všetkých *chlieb s masťou a cibuľa*,....

Scenár ukončenia TOP:

Moderácia: Ing. Marian Šturcel

1. Otvorenie a niekoľko poznámok a postregov náčelníkov TOP
2. Zhodnotenie dňa a celého TOP po sekciách
3. Vystúpenie starostov obcí
4. Vystúpenie ďalších hostí, príp. sponzorov
5. Pohľady a názory účastníkov
6. Príhovor vedúceho tábora
7. Kultúrny program
8. Záverečný guľaš osvedčení účastníci TOP-u

Pokyny pre účastníkov /Táborový poriadok/

1. Budíček je o 7.00 hod.
2. Zúčastňovať sa denného programu odborných a pracovných sekcií TOP.
3. Táborová rada sa schádza denne o 17.00 hod.
4. Táborové zhromaždenie o 19.00 hod. pri vatre.
5. Večerné programy o 20.00 hod.
6. Riadte sa pokynmi náčelníkov tábora (NOS, NOP).
7. Stravovanie je individuálne s možnosťou nákupu potravín v bufete.
8. Parkovanie motorových vozidiel na vyhradenom mieste.
9. Označania (čísla) na stany pripnúť a pred odchodom vrátiť náčelníkovi NOP.
10. Zákaz fajčiť v stane !!!
11. Šetriť s vodou !!!
12. Odpad separovať už pri vzniku odpadu pri svojich stanoch !!!
13. Rozseparovaný odpad vysypať do príslušných zberných nádob (vriec).
14. Nočný kľud 23.00 – 6.00 hod.

Tatranská Lomnica 25. 05. 2011

ĎAKUJEME SPONZOROM

XXXV. VÝCHODOSLOVENSKÉHO TÁBORA OCHRANCOV PRÍRODY

- ŠĽTANAPu
- Intercamp Tatranec Tatranská Lomnica
- Whirpool Slovakia Poprad
- Agua City Poprad
- Veolia voda a.s. Poprad
- Tatrafilter s.r.o. Poprad
- Škoda auto Jevický Poprad
- Mäsovýroba Knižka Hranovnica
- Liptovské pečivárne Liptovský Hrádok
- Spolbyt s.r.o. Poprad
- Cezles
- Východoslovenská energetika Košice
- T – Mobile
- Pivovar STEIGER
- AQUING spol. s r. o. Košice
- Vydavateľstvo DANSTA
- Tatranské lanové dráhy - stredisko Tatranská Lomnica
- Obec Štôla
- Masam s.r.o. Vráble
- Mesto Vysoké Tatry, www.tatry.sk
- ORANGE
- Wellness Hotel BOROVICA
- Penzión STRACHAN

